

EGYHÁZTÖRTÉNELMI ADATOK.

XCVI.

Unitárius ekkleziák adakozása a marosvásárhelyi collegium építésére 1806.

Méltóságos R. Sz. B. Gróf Camerarius és Fő király Biró ur,
Nagytiszteletü Nagyságos Uram!

Még a fennebb mult 1804-dik esztendőben 8-bernek 27-én tisztelvén a F. K. Gubernium' az irt esztendőben 7-ber 14-én 7430 szám alatt hozzám utasítani méltoztatott kegyes intimatumot aziránt, hogy az én superintendentiam alatt levő Ekklesiak Tiszt. Papjaihoz azon rendelest tenném, melyszerint azok közül kiki maga Halgatoinak, a MVásárhelyi nemes reform. Collegium építésbeli szükségeinek alamisnálkodás által lehető felsegállését ajánlaná, és azt, a mi ezen végre begyülne, egyetértvén én a reform. superintendentens ural, az irt nemes Collegium Tiszt. Előljáróinak administraltatnám; ezekhez képest, minthogy közelített azon idő, melyben mi főconsistorialis gyűlést szoktunk tartani itten kolozsvári ekklesiankban, ezen alkalmazatosságot halasztani a tisztelt intimatummal Ekklesiaink Tisztos Esperestjeivel, szóval tejendő illendő adhortatiom mellett valo közlését jobbnak tartottam az irás által valo közlésnél és így ebéli Hivatalos köteleességemet a közelebről mult 1805-dik első hónapja végével tellyesitettem is, oly rendelésem mellett, hogy azt a mi bégyüendő, kiki a T. Esperestek közül az ezen esztendőbeli közönséges synati Gyűlésünk alkalmazatosságával nékem administrallya; mely rendelés teljesítettett is az irt esztendőben Juliusnak első Hetiben nemes Keresztur fuszéki Kis Solymosi Ecclesiánkban, de nem mindenek részéről és a tellyesítők közül is találtattak, a kik nem az én általam adott normativum szerént procedáltak a teljesítésben s azért keveset is gyűjthettek be; s ugyanezért az ilyenekre nézve ujabbán is adhortatiot tettem és mind ezeknek s mind a még nem administraltattaknak lejendő administratiojuk terminussat az jelenvalo esztendőbeli Főconsistorium gyűlésére halasztottam, melynek volt is az a foganyta, hogy ekkor az administratio nagyobbacska summával tetetett, mintsem az előszöri lett volna, lévén az egész mostani administratum 98 azaz kilenczvennyolcz mforintok és 40 az az negyven pénzek; mely summácskát, minekutána administratioja modjáról Főtisztelendő superintendentens Abacs ural a néhai mltgs Gróf Toldalagi

László ur Ó Nga utolsó tisztessége megadattatásakor határozást tettünk volna, ennek következtül én ezennel Banko czedulákban ide zárva kötelességemnek tartottam mtgs Gróf Uram Ngodnak egyenesen által küldeni, tudván aztat, hogy a tisztelt nemes Collegium mlsgs Fő Curatora Nsgod légyen és annak mostani jeles építettését is a Ngod böles és kegyes szorgalmatosságának kellessek tulajdonítani. Melynek alkalmazosságával batorkodom Ngodat azon instalni, méltóztassék az ezen summáskát Ngodtól által vejendő Perceptor vagy építettő Gazda urhoz az iránt kegyes rendelését tenni, melyszerint, annak általam megtétt beszolgáltatásáról nékem recepisséjét küldeni ne sajnállya; mellyel én is magamat a közelebről következő synati közönséges gyűlésünk alkalmazosságával legitimálhassam. Sajnálom, hogy többel nem szolgálhattam, melyet Ekklesiaink szegénységének és a mostanság uralkodó szükségnek is kellett tulajdonítani. Továbbra is pedig minden általam lehetségesekben ajánlván Ngodnak kész szolgálatomat, mély tisztelettel állandoul vagyok Méltóságos Gróf Uram Ngodnak

Kolozsváratt Sz. György Hava 20-dikán 1806-ban

alázatos szolgája

L á z á r I s t v á n.

U. I. A bezárt Bánkó Tzedulák ezek:

| | | | | | |
|----------|-----|----|-------|-------|-----|
| Egyesek | nro | 2 | i. e. | rhfl. | 2 |
| Kettősök | " | 15 | " | " | 30 |
| Ötösök | " | 6 | " | " | 30 |
| Tizesek | " | 2 | " | " | 20 |
| in summa | | 25 | " | " | 82. |

az az Hungfl. 98, denar 40.

Külső czim a levél boritékján:

Illustrissimo Domino, Domino Sacri Romani Imperii Comiti Michæli Teleki de Szék, Sacrae Caesareae et apostolico-Regiae Majestatis Camerario, Inelytae item Sedis Siculicalis Marus Supremo Judici Regio ac Collegii Reform. MVarshelyensis Supremo Curatori, Domino Dno mihi Gratosissimo.

MVásárhely.

Rájegyezve kívül a boritékon még ez áll:

„Unitarius Superintendens Lázár István uram Levele a segedelem pénz consignatiojával együtt.“

A pecsét egészen ép.

Eredetije a MVásárhelyi ev. ref. collegium okmánytárában.

Közli: **Konoz József.**

XCVII.

Dániel Elek főcurátor körlevele a vallásközönség pénztára gyarapítása végett 1806. július 20.

Tekintetes Ur!

Valamint egy felől mélyen érzékenyítő szomorúság nélkül nem lehet azon régi mostoha időkről emlékezni, melyekbe szent vallásunk közönségit illető minden vagyonok erőhatalommal elvételén, ennek sorsossai további fenn maradásokra szükséges minden Jók nélkül maradtak: szintén úgy bamulással lehet tekinteni azt a serény igyekezetet, azt a nagy buzgoságot, melyszerént nem kedvezvén semmit magok élelmekre mindennap megkívántató vagyonaiknak is egész erővel azon siralmas romlásból a vallási közönséget avagy tsak annyira, hogy fennállhasson, kiségitették, melynek tsak az az egy példa is elegendő bizonyosága, melyet midőn a közelebb mult télen régebbs s újabb Fundatioink állapotja kikeresése alkalmatosságával lehetett látni némely akkori levelekből s Protoculumokból t. i. a kik tehetősebbek voltak, feles pénzzel, Buzával s. a. t. gazdálkodván új fundatiót kívántak tsinálni, mely hogy annál hamarább többre szaporodjék az illetén beadott pénzt s. a. t. a szegényebbek kettős Interestre kivették, hogy így ők is segedelmezői lehessenek az elintézt szent czélnak.

Ezt a szent czélt, ezt a jó intézetet segedelmezték régebben és közelebből is élt örök emlékezetre fenn maradó Istenes adakozásokkal azon Jó uraink s kedves atyánkfiai, kiknek nevek s adakozásoknak mivoltok a Fundatio kikeresésit tárgyazó fennebb is említett munkálkodás rendibe kiirattatván, közönségesé tételnek nem sokára.

Tagadhatatlan ugyan, hogy a többször említett búzgó adakozók Josága szent Vallásunk közönsége Cassáját szép summára nevelte; de igaz az is, hogy kolosvári Collegiumunk megépítésére, a Tanítók fizetésére, s egyéb elkerülhetetlen szükségek potlására mostanában oly sok költség kívántatott, mely mián a Fundationalis Tőke pénznek Interestből a Cassát nemhogy nevelni lehetett volna, sőt kívált a Collegium építésire kölcsönözni kellett, de ezt nehezen nem veheti a ki meggondolya.

a.) Hogy a Collegium épületei semmire kellők, haszontalanok és elromladozottak voltak.

b.) Hogy Isten kegyelmiből megszorodván Vallásunkon lévő Tanuló Ifjaink, azoknak számokra a régieknél sokkal több épületek kívántatnak.

c.) Hát ha az is tekintetbe vétetik, hogy ámbár most engedte meg a könyörülő Jó Isten azt a jó alkalmatosságot, melybe az ez előtt tilalomban volt illetén építésekre szabadság vagyon, de az meddig leszen fenn álló bizonytalan. Ezek szerént:

d.) Hozzá fogván s nagy részin bé is végeztetvén az építések, tsakugyan az építés közbe mely igen meg drágodtak az építésre kívántató minden materiálék, az közönségesen tudatik, úgy hogy már